

BAKEA

GABONETAKO KARTA BAT

Bakea zeuri, Kirsti maite orreri!

Gabon pozgarriak eta urte barri zoriontsua gura deusudaz Eguerritako karta onetan. Eta bakea opa gura deusut nire biotz osoagaz. Aita Santuak, Errusia-ko agintariek, Johnson-ek, Ho Txi-min-ek, Salazar-ek, egunotan guzti guztiek opa deusuen bake orixe opa deusut nik be, aingeruek Belen-en kantetan ei eben bakea.

Baiña neuretzat ez dot bakerik gura nik. Parkatu, ni ez naz pazifista... Eta zergaitik izango nintzake, berba ori be, berba ederran danak lez, ekiboko bat eta tranpa bat biurtu bajaku? Apur bat lotsatu be egiten naz autortutean ez nazala pazifista, pazifismoa LDS edo kitarra elektrikoa lez moda modan dagoan sasoi onetan. Olatu barriak busti barik geratu naz nunbait.

Baiña ni ez naz pazifista ze ainbeste pazifistak ez dabe gerra besterik egiten. Ez naz, ez eta ez dot izan gura: ze ikusi dot beste nonor be pazifista andia dala ta ez dau bakearen Nobel-ik ez Lenin-ik irabazi ta alan be ni jaio nazen ezketiño ez dau gerrarik egin eta periodikoak irakurten ikasi nebanetik ona bakearen aingeru goardakoa izan da. Gizon au urrutiko lur batean bizi da legendak diñoanez... Eta nik alan be ez dot gura ez gerra egiten dabenena ta ez gerrarik egin ez daben bakerik.

Nik justizia apur bat gura neuke ta askatasuna guztiontzat. Eta onen alde, ez dago gerra egin beste erremediorik! Suberte txarra daukot nik: Vietnam-en amerikanoen kontra dago nire biotza eta Israel-en judeguen alde. Ikusten dozu, beti gerragilleen alde.

Justizia egiten daben gizonen, gizon guztien maitasuna gura dot nik, orrek emongo leuskio nire biotzari poza. (Iretargia gura leuken umea lez...) Justizia ta maitasuna izango lirake niretzat bakea.

Baiña ori guztia ez jako jendeari inportante iruditzen. Justizia ta maitasuna ta ori dana gero egingo ei doguz: bakea ei da presaka ta arin batean bear doguna. Eta orain armen kontra dagoz dandanak, pazifismoaren izenean. Eta bakea lortzeko guzurrak esango dabez Italia-ko komunistek: surraren ondoko nire kristal biok bapere kulpa barik ikusi dabez gauza batzuk-eta! Eta bakea lortzeko, nire lagun australiarrak plaketa txiki bat daroa paparrean: «Vietnam-en bakea bonba batek sortu daike bakarrik». Izan be, bat andi xamarra bota ezkerre, ez dago gero geiago bota bearrik... Eta bakea jarixteko, bonba bat ipiñi dabe Bonn-eko enbajada amerikanoaren ateurrean. Eta bakea irixteko Filipiña-k soldaduak «saltzen» deutsoz Amerika-ri...

Eta orain armak ixldu egingo dira Vietnam-en be. Eta periodikoak bla-bla-bla berba egingo dabe, ta danak aprobetxatuko dabez egun orreek propaganda egiteko.

Baiña Vietnam-en ez da bakerik egongo.

Askotan egoten naz gerra zer ote dan pentsetan. Ni gerra amaituta gero jaiotakoa naz; beraz, ez dot bakerik ezagutu nire denpora guztian. Azkenean eldu naz pentsatzera gerra destruziñoa dala. Batez be gizonaren —errien— destruziñoa. Baiña au ez da «gerragaz» bakarrik lortuten. Blanco amerikanoak gerra barik destruidu, apurtu dabez negroak urte askotan. Gerra barik eta bake barik. Eta zenbat gizon dabilen baztarretan bizitza galduta baiña il barik eta il ezinda!

Ze, gizonak listoegiak dira eta bonbak eta metrailletak jende asko il ta iltzen ez diranak bildurtuten edo asarratuten dabez. Ta ori gauza zantarra da denpora demokratiko ta progresista oneetan... Eta zelan gizonak listoegi diran, aspaldi asmau zituen gerra «diximulaturako» arma barri-barriak eta estrategia. Kondairaren desarroilloan, mundu osoa atrapautera etorri yaku gerrea: gizonaren mundu guztia sorgindu deusku, zientzia, artea, erlejiñoa... Orain gerra totalaren maiuen gagoz. Baiña gerra totala erri pobrentzako da, potentzia andiek gerra otza asmau eben eta gero —orain— gerra diximulaturako. Gerra otzaren estrategian ONU-ko batzar batean zapatazoak maigaiñean jotzea zan bataillarik bildurgarriena. Gerra diximulaturaren estrategian barriz, azken inbentatutako bonbea pazifismoa da.

Askotan pentsetan dot ba, ta orduan pentsetan dot bakea ez dala gerrarik ez egotea. Bakea ez da «gerrarik eza» —ezin leiteke konzepto negatibua izan.

Ziarro bat biztuten dot... bakea, euskaldunak, latinietik artu dogun berba da. Zelan irakatsi gura euskuen guri, nok eta erromatarrak, bakea zer dan?... Berba onen lengusifia dan latiniñezko beste berba batek tratu egitea esan gura dau, pakto bat egitea. Berbaok apur bat kanbiata, gauza asko desbardiñak alkaturik seguru ta irme ipintea be esaten eben latinoak: konpakto ipintea. Eta familia onetako beste batek, Ingalaterra-ra emigratu ei eban batek, polita-edo be signifikatzen dau, eta orain zinerik zine dabil «My Fair Lady» tituloan!

Ta orduan poztuten naz pentsaten, jendeak euren artean egiten daben tratu seguru ta eder bat izango dala bakea. Inor azpiratu barik, klaro, eritxi diferenteentzako errespeto guztiz, danak lagun eta pozez eta libertadez, ze zuk ondo dakizu, Kirsti, berbeta germanikoeke bake esateko daukozen izenak (Friede, etc.) «anaia», «poza», «askatasuna» ta olako berben bardintsuak dira ta berbaok danak familia batekoak. Olan ba, anaitasunaren aiztea da bakea, ta anaitasuna askatasunaren eta pozaren aiztea. Onek danak familia bat egiten dabe... Pozarren gomutetan naz orain zelan berbaon sustrai indogermanikoak, lantzien

bein, esate baterako berbeta gotikoan ikusten dan lez, Maitasuna esan gura dabela!

Orixe da, Kirsti: bakea maitasuna da. Ez eban ba Nazaret-eko Jesus-ek esan «Ni naz bakea» eta Berak esaten eban «Ni naz maitasuna» be? Ez dago dudarik, bakea maitasuna da.

Lastimarik, berba familia onek be izan dau seme gaizto bat, ezin eitekean bestela izan: «ardi baltza». Bakearen aiztea da propaganda berbea be...

Ikusten dozu, bakea ta propaganda aitzak dira, jaio ziranetik beti alkarregaz! Bakea ta propaganda.

Arma salduteko.

Erreboluziñoa erregalatuteko.

Eta ostera asten naz pentsetan. Nor dabil beti bakea predikatuten? Rodesia-n eta Amerika-n blankoak, Angola-n portugesak, eta beti olantxe. Komunistak bakea predikatuten dabe ta askatasuna ukatu. Elizak be bakea predikatu, baiño txikiekaz eta pobreekaz justizia zer dan ondo enteratu barik gagoz oraindiño.

Eta Eguerritako bake-mensaje guzti orreek zer esan gura daben preguntauko neuke. Nori itaundu? Aingeruek be, Belen-en, desafinau egiten dabe...

Eskaparate danak ederto batean dagoz, baiña pobreen umeek ez dabe pitxirik artuko. Euskal familietan «ator, ator, mutil etxera» kantauko dabe. Baiña mutilla ezin da etorri etxera: Vietnam-en dagoz. gartzeletan dagoz, akaso desterraurik.

Eta jende asko dago etxe barik. Nora joango dira?

«Gabon gaba, zeru gaba» kantauko da mundu guztian. Baiña Amerika-n negar egingo dau amak, umeak abesten entzunda. Eta Vietnam-en soldado batek, berak kantau ezinda, dizka bat ipiñiko dau taberna batean... Ori da bakea!

Orain ba, irakurten nozun Kirsti, ez dakit zelan bakea opa daikizudan, eta maitasuna bakarrik opa daikizut nire maitasun guztiagaz ze, Gabonetan nik ezin dot politikoeke sekularizatu deuskuen bakea ulertu, baiña ulertuten dot maitasun kristau ta edozein maitasunen kristau.

Jose Azurmendi

Kili Kili

Euskal Umetxuentzako
aldizkaririk egokiena.

Eskatu San Anton Katekesira